

Tricy Abramovici
și
Carol Marcovici

TEATROL EVREIESC DE STAT CONSTRUCTORUL SOLNESS

de Henrik Ibsen

După un exercițiu întins pe o arie foarte mare, de la spectacolul de revistă la drama de idei, după experiențe artistice foarte diverse deci, repertoriul Teatrului Evreiesc de Stat înscrie un titlu de grea încercare pentru forțele colectivului său. Actul trebuie apreciat nu ca o cutezanță în sine, vanitoasă, ci ca o manifestare a personalității creatoare a acestui teatru, care aduce astfel o contribuție meritorie pe afișul actualei stagiuni bucu-reștene.

Este *Constructorul Solness* o piesă „de autor”, în care marele dramaturg norvegian

a filtrat, cu deosebit meșteșug, o poezie tăioasă, cu înfiorate efluvii sentimentale și glaci-ale refluxuri, plină de dramatismul unui intens colorit autobiografic, ceea ce îi dă și un interes particular. Este o piesă „de actori”, fiecare interpret avându-și asigurate șansele de succes și măcar o scenă în care să se poată ilustra. Este o piesă „de regizor”, montarea unui asemenea text fiind deopotrivă o probă de decupaj caracterologic și de sinteză artistică. Evident, este o piesă „de public”, atita vreme cît ultimul gînd al omu-lui nu poate fi acela că și-a împlinit toate idealurile vieții...

Textul e limpede, își poartă egală transparența peste toate adîncimile pe care le parcurge, ceea ce implică infinitezimale pre-cauții în procesul punerii lui în scenă, orice impuritate, orice gol nechibzuit fiind capabil să preschimbe în simplu ciob valoarea cris-talului.

Versiunea de la T.E.S. ne dă măsura ace-sor calități ale piesei. Există în spectacolul regizat de Franz Auerbach o vizibilă selecție a mijloacelor de compunere a imaginii ar-tistice specifică dramei lui Ibsen, într-o to-nalitate adecvată modului contemporan de înțelegere a problemelor. Dar nu numai re-cunoașterea atmosferei pe care o creează tipul de conflict ibsenian, ci caracterizarea perso-najelor, unele distinse de regizor cu multă acuratețe, dau valoarea mai importantă a acestui act de cultură. Desfășurarea specta-colului este o acumulare — „bulgăre de ză-padă” — de argumente care îl conving pe spectator că singura cale de urmat pentru Solness, cu toate riscurile pe care le implică, urcă schelele ce duc spre vîrfurile turnului. Re-gizorul a închis cu discreție porțile de „scăpare”, ezitățile personajului central, i-a conferit mai multă fermitate și, prin mici ajustări ale replicilor, l-a concentrat asupra dramei sale, de om frămîntat de ideea pier-derii imensului său noroc.

Actorul cel mai implicat în evoluția spec-tacolului, purtător al celei mai importante răspunderi, interpretul lui Solness, rezistă cu succes solicitărilor, acoperă cu forța perso-na-jului său o arie largă, pe care se realizează cea mai mare parte a intențiilor investite în acest rol. Constructorul închîpuit de Carol Marcovici nu se distinge numai prin febrili-tatea cu care își consumă drama, ci și prin ardoarea cu care își apără poziția cucerită, justificînd — printr-o atentă portretizare psi-hologică — comportamentul lui Solness. Poate doar în ultima parte a spectacolului, cuprins de voluptatea tragică a verificării destinului său, personajul interpretat de Carol Mar-

covici nu mai are ritmul corespunzător elanului pe care i-l însuflă Hilde, nu transmite și noile motive — care în realitatea dramei sînt evidente — pentru care *trebuie să urce*. Alina, în interpretarea Mariettei Neumann, este personajul cu conduita cea mai consecventă, actrița avînd calitatea de a sugera delicat zbaterea obosită, obsesivă, a acestei aurore glaciale. Mihaela Kreutzer o dăruiește pe Kaja Fosli cu o sfiiciune și cu o vulnerabilitate a semnării, care dau contur activ unei siluete din plan secund. Samuel Fischler compune, în manieră profesională, portretul unui medic de familie. În rolul lui Knut Brovik — cel care a fost inițiator al lui Solness și, ulterior, concurent înfrînt de acesta, acum aflat într-o îngrozitoare stare fizică și morală — Isac Cassvan a reușit să ne convingă doar de condiția deplorabilă a personajului său. Ragnar Brovik, în redarea căruia s-a străduit Radu Cristea, nu pare deloc întruchiparea bătaioasă, dură, cinică, a tineretului „care vine” și de care se teme atîta Solness. Aici este numai frumușel.

Evidențiată de interpretarea unor roluri diferite, ca dansatoare, cîntăreață, replicantă cu haz în spectacole cu miză, evident, mai mică, Tricy Abramovici își încearcă disponibilitățile în interpretarea unui rol foarte dificil: Hilde Wangel. Efortul pe care îl face, vizibil și merituos, nu o apropie însă de nivelul de interpretare impus de partitură. Firea vizionară și abiațioasă, sălbatică în voința cu care îl subordonează pe Solness, a fost redusă la aceea a unei tinere capricioase, puțin visătoare, puțin îndrăgostită, cochetînd cu sine și cu alții. E puțin.

La fel de „puțin” ni se pare a fi la obiect spațiul de joc. Într-un contrast — din ferice necovîrșitor — cu concepția regizorală, care dovedește multă acuratețe și o sensibilă atenție la redarea numeroaselor semnificații ale textului, decorul Dianei Ioan Popov transformă scena într-o carcasă cu groși pereți de piatră ori de ghiță rece și cenușie, care resping și absorb orice emanație de culoare. Costumele, semnate de aceeași decoratoare, sînt — cu excepția celui purtat de interpreta Alinei — căutat impecabile, impersonale.

Dumitru Negreanu

TEATRUL UE STAT DIN TG. MUREȘ

— secția română —

• UNCHIUL VANIA

de A. P. Cehov

• PRINȚESA

TURANDOT

după Carlo Gozzi

• PROCURORUL

de Gh. Djagarov

La „masa rotundă” a revistei noastre, organizată în urmă cu cîteva luni la Tg. Mureș, constatam premisele unei activități laborioase și pasionate, stimulate de prezența unui animator (Gheorghe Harag), experimentat în exercitarea unor calități — deopotrivă artistice și pedagogice — și tensionate pozitiv de entuziasmul juvenil și efervescent al unor tineri absolvenți. Se referea în acea discuție tînărul actor Liviu Rozorea, la oamenii cu talentul rar, care știu să aprindă scînteia artei, legînd launtric o echipă, magnetizînd publicul... Și zicea acest actor că se produce atunci „momentul miraculos al adăpatului fiarelor în zori, la marginea pădurii, cînd lupul stă alături de căprioară...” Metafora acestui actor a prins viață, făcîndu-ne să trăim un asemenea „moment miraculos” cu prilejul turneului echipei române la București. „Minunea” s-a produs nu atît prin ansamblul spectacolelor propuse (inegale între ele, inegale chiar înăuntrul lor, invitînd la o amplă discuție analitică), cît prin „miracolul” regenerării ideii de echipă, regenerare care se face din nou simțită în peisajul profund dislocat al ansamblurilor noastre teatrale. Echipa care ni s-a confirmat că există acum la Tg. Mureș degajă credință în teatrul-mesaj, în teatrul emițător al ideilor majore și sentimentelor esențiale. În jurul acestui fel de teatru și în slujba lui, se fac încercări de disciplinare artistică, de găsire a unor semne scenice noi, apte să corespundă unor idei profunde, importante.

La confruntarea cu Bucureștiul, secția română a adus trei montări, din cele cinci realizate în această parte a stagiunii — cifră record — dacă o comparăm cu numărul de premiere date de unele teatre bucureștene! Aceste reprezentații, realizate de tineri sau foarte tineri regizori, au constituit un punct de atracție pentru public și pentru oamenii